

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

ΝΕΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ενότητα 3: Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Αν. Καθηγήτρια: Ι. Βαμβακίδου
e-mail: ibambak@uowm.gr

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοπός

- Η σφαιρική αντίληψη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, για τις επιπτώσεις του στην Ελλάδα, μέσα από την παρουσίαση ποικίλων παραμέτρων.
- Καθώς επίσης και η Αποσαφήνιση και ερμηνεία όρων και Πολιτικών.

Ενότητες

- Προσεγγίσεις του πολέμου μέσα από τον Τύπο και νέες εκδόσεις.
- Πολιτική κυριαρχικών δυνάμεων στην Ελλάδα.
- Κριτική θεώρηση – Χίτλερ και Φασισμός.

Πηγές

- ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ.
- ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ.
- ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.

Νέες Εκδόσεις:

«*The Second World War*» (1/2)

- Σάββατο, 13 Οκτωβρίου 2012.
- **Antony Beevor & Max Hastings.**
- **1939-1945 Ο πιο φονικός πόλεμος.**
- **ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Γράφει ο Μανώλης Πιμπλής .**
- Δύο Βρετανοί ιστοριογράφοι μελετούν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μεταφέροντας το βάρος στα θύματά του. Ο Άντονι Μπίβορ, έχει ένα ιδιαίτερο ταλέντο στο να περιγράφει τη βαρβαρότητα. Ιδίως τη βαρβαρότητα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Για τη φρίκη και τις σφαγές του Ανατολικού Μετώπου λ.χ., κάνει πλήρεις περιγραφές τού πώς τα άψυχα σώματα Γερμανών ήταν σκορπισμένα στο πεδίο της μάχης χωρίς πόδια.

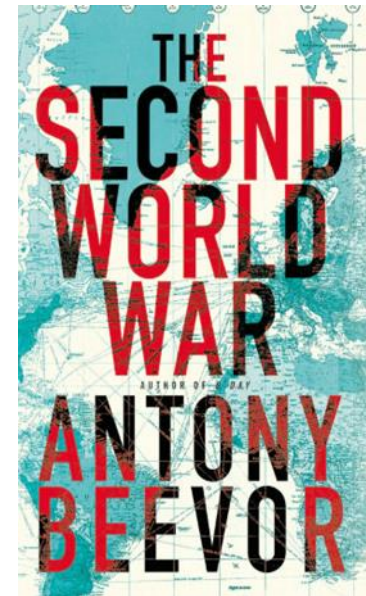

Νέες Εκδόσεις:

«*The Second World War*» (2/2)

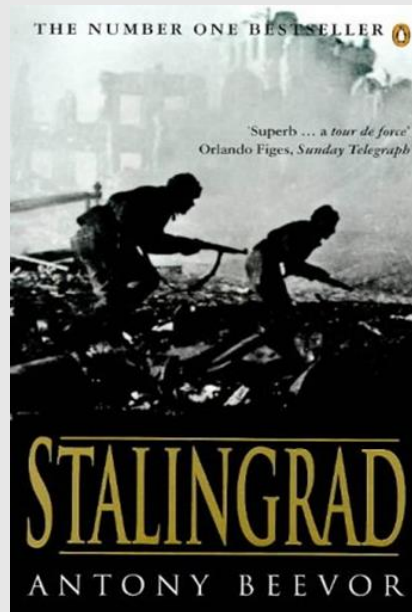
- Ο Μπίβορ είχε άλλωστε και μια σύντομη καριέρα ως μόνιμος αξιωματικός. Αφιερώθηκε κατόπιν στη συγγραφή βιβλίων για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο που έγιναν τόσο δημοφιλή ώστε να έχουν μεταφραστεί σε 30 γλώσσες και να έχουν πουλήσει πάνω από 4 εκατομμύρια αντίτυπα - τεράστιο νούμερο για βιβλία μη μυθοπλαστικά.
- Το βιβλίο του Μπίβορ έχει τον προφανή τίτλο «*The Second World War*» 863 σελίδων.

Θα κυκλοφορήσει στην Ελλάδα στα τέλη του 2013.

Antony Beevor

- Μερικές από τις πιο διάσημες επιτυχίες του είναι το «Στάλινγκραντ», το «D-Day» για την Απόβαση στη Νορμανδία, το «Βερολίνο, η πτώση», η «Κρήτη», βιβλία που κυκλοφορούν και στη χώρα μας από τις εκδόσεις Γκοβόστη.

Μαξ Χέιστινγκς (1/2)

- Ο Μαξ Χέιστινγκς, επίσης Βρετανός και συγγραφέας πολλών δημοφιλών βιβλίων για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο δεν είναι ούτε αυτός επαγγελματίας ιστορικός.
- Είναι δημοσιογράφος, ανταποκριτής εφημερίδων και του BBC που έχει καλύψει έντεκα πολέμους, έχει γράψει είκοσι βιβλία και έχει υπογράψει πολλά ιστορικά ντοκιμαντέρ.

Μαξ Χέιστινγκς (2/2)

- Ο Χέιστινγκς έχει γράψει για τους στρατηγικούς βομβαρδισμούς των Βρετανών, για την Απόβαση στη Νορμανδία και για τις μάχες στη Γερμανία και την Ιαπωνία στο τέλος του πολέμου - τα τελευταία δύο αυτά βιβλία κυκλοφορούν και στα ελληνικά με τους τίτλους «Νέμεσις» και «Αρμαγεδδών» από τις εκδόσεις Ψυχογιός.
- Το βιβλίο του Χέιστινγκς, που προηγήθηκε έχει τίτλο «All Hell Let Loose: The World at War 1939-1945» και είναι 748 σελίδων.

Συγκριτική Θεώρηση των παραπάνω συγγραφέων

- Και οι δύο είναι πολύ καλοί αφηγητές.
- Οι δυο τους έχουν ακόμα μερικά κοινά: ανήκουν σε μια σχολή ιστορικών που μέχρι τώρα καταπιάνονταν με συγκεκριμένες πτυχές του πολέμου. επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον τους στην περιγραφή τού τι σήμαινε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος για τις ζωές των ανθρώπων που ενεπλάκησαν σε αυτόν.
- Ο Χέιστινγκς συνδυάζει πολύ προσωπικές ιστορίες με την υψηλή στρατηγική και τα μεγάλα γεγονότα.
- Μπίβορ: περιγραφές των μεγάλων μαχών αλλά και η αναζήτηση βαθύτερων συνδέσεων που συνθέτουν το συνολικό πάζλ του πολέμου. Ενός πολέμου που δεν διεκδικεί τα πρωτεία της ωμότητα.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

- Σε ποσοστό επί του πληθυσμού αφανίστηκαν σχετικά περισσότεροι στον Τριακονταετή Πόλεμο του 17ου αιώνα στην Κεντρική Ευρώπη ή στην εξέγερση του Αν Λουσάν στην Κίνα του 8ου αιώνα. Σε απόλυτους αριθμούς, όμως, ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν ο πιο αιματοβαμμένος στην ανθρώπινη ιστορία.

Ο Τύπος της περιόδου για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο Ι

- Η Ασάχι Σιμπούν, γιαπωνέζικη εφημερίδα, έγραψε στις 7 Αυγούστου 1945, την επομένη της Χιροσίμα:
 - «Στις 6 Αυγούστου δυο αεροπλάνα B-29 εισέβαλαν στον εναέριο χώρο της Χιροσίμα κι έπληξαν τις εγκαταστάσεις της πόλεως με εμπρηστικές βόμβες. Φαίνεται ότι έχουν προηγηθεί μόνο μερικές ζημιές γύρω από την πόλη».

Ο Τύπος της περιόδου για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο II

- Στον αγγλικό Guardian διαβάζουμε στις 7/8/1945.
- «Παρά τη φρίκη που δοκιμάζουν όλοι με τη σκέψη και μόνο ότι η ατομική βόμβα μπορεί να χρησιμοποιηθεί εναντίον του ανθρωπίνου γένους, η χρησιμοποίηση αυτού του όπλου κατά των Ιαπώνων ήταν εντελώς δικαιολογημένη. Είναι παράλογο να κρίνουμε την ηθική ενός βομβαρδισμού από την ισχύ των μέσων που χρησιμοποιούνται».
- New York Times, στις 7 Αυγούστου 1945:
 - «Σ' έναν πόλεμο και κυρίως σ' αυτόν τον πόλεμο είναι σχεδόν ανώφελο να γίνει λόγος για Κανόνες. Γι' αυτό η ανακάλυψη της ατομικής βόμβας δεν είναι παρά η νίκη μας σ' έναν αγώνα για την επιβίωση. Η χρησιμοποίηση του όπλου αυτού θα σώσει ίσως πολλές αμερικάνικες ζωές, θα επισπεύσει το τέλος του πολέμου και θα μπορέσει ακόμα να αναγκάσει τους Ιάπωνες να συνθηκολογήσουν».

Ο Τύπος της περιόδου για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο III

- Στις 11/8/1945 υπάρχει ένα άλλο αξιοπρόσεχτο δημοσίευμα της εποχής από την εφημερίδα «Μάντσεστερ Γκάρντιαν»:
- «Σήμερα οι πόλεμοι τελειώνουν με ένα θαυμαστό γεγονός: Την αστραπή της βόμβας της Χιροσίμα και το γιγαντιαίο νέφος του Ναγκασάκι. Η επιστήμη έχει ριζικά αλλάξει τον κόσμο. Δύο βόμβες..., κι ένα έθνος αναγκάζεται να συνθηκολογήσει. Δύναμη του ατόμου. Η άμεση ειρήνη αποδεικνύει ότι η χρησιμοποίηση της ατομικής βόμβας ήταν δικαιολογημένη για να καθησυχάσει τις συνειδήσεις μας».
- Στο αμερικάνικο Fortune είχε γίνει ένα γκάλοπ (που θεωρήθηκε αργότερα σοκαριστικό) τον Δεκέμβριο του 1945. «Να, τώρα τα αποτελέσματα ενός γκάλοπ προκειμένου να γίνει γνωστή η γνώμη των πολιτών μας στις ΗΠΑ σχετικά με τους βομβαρδισμούς της Χιροσίμα και του Ναγκασάκι.

Ο Τύπος και ποσοστά για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

1. Δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε την ατομική βόμβα με κανέναν τρόπο, ποσοστό 4,5%.
2. Θα έπρεπε να ρίξουμε μια πρώτη ατομική βόμβα σε ακατοίκητη ζώνη, ώστε να προειδοποιήσουμε τους Ιάπωνες για τη δύναμη της βόμβας, ποσοστό 13,8%.
3. Έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε τις δυο βόμβες πάνω στις πόλεις, ακριβώς όπως έγινε, ποσοστό 53,5%.
4. Θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε χωρίς χρονοτριβή πολύ περισσότερες βόμβες, πριν δώσουμε στην Ιαπωνία την δυνατότητα να συνθηκολογήσει, ποσοστό 22,7%.
5. Δεν ξέρω – δεν απαντώ, ποσοστό 5,5%».

Ο Διεθνής Τύπος για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

- Υπάρχει, όμως, κι άλλο ένα δημοσίευμα. Από την Μαϊνίκι Σιμπούν, την εφημερίδα από την Ιαπωνία, στις 9 Αυγούστου 1945:
 - «Με σκοπό να τερματίσουν το συντομότερο τον πόλεμο οι εχθροί χρησιμοποίησαν έναν νέο τύπο βόμβας στην Χιροσίμα. Η γενική διοίκηση αντιαεροπορικής αμύνης εξέδωσε ανακοίνωση σχετική με την άμυνα εναντίον του νέου αυτού όπλου:
 - Μην αδιαφορείτε όταν ο αριθμός των αεροπλάνων είναι μικρός. Έστω κι αν πρόκειται για ένα μόνο αεροπλάνο, θα παίρνετε τις αναγκαίες προφυλάξεις.
 - Μην βγαίνετε από τα αντιαεροπορικά καταφύγια.
 - Τα καταφύγια πρέπει να είναι σκεπασμένα, αλλιώς πρέπει να σκεπάζεστε με μια κουβέρτα ή ένα στρώμα.
 - Όποιος μείνει έξω μπορεί να υποστεί εγκαύματα. Αποφεύγετε να αφήνετε ακάλυπτα τα μέρη του σώματός σας.
 - Προσοχή στις πυρκαγιές».

Ο Τύπος για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (εφημ. ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ) I

- Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος τέλειωσε διαφορετικά απ' ό,τι είχαν ελπίσει οι αντιδραστικοί κύκλοι των δυτικών δυνάμεων. Πρόθεσή τους ήταν να φέρουν αντιμέτωπες τη Σοβιετική Ένωση με τη φασιστική Γερμανία και να χρησιμοποιήσουν το φασιστικό γερμανικό ιμπεριαλισμό σαν δύναμη κρούσης κατά του σοσιαλισμού.
- Η Σοβιετική Ένωση όμως αναδείχτηκε κύρια δύναμη στον αγώνα κατά του χιτλερικού φασισμού και άσκησε μια αυξανόμενη επιρροή πάνω στις λαϊκές μάζες και στην αντιφασιστική και αντιιμπεριαλιστική σκέψη τους.
- Ο αγώνας της Σοβιετικής Ένωσης για την ειρήνη επηρέασε τις διεθνείς εξελίξεις με τέτοιο τρόπο, ώστε όχι μόνο απέτυχε το σχέδιο να στραφούν όλες οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις ενωμένες ενάντια στη Σοβιετική Ένωση, αλλά κι έγινε δυνατό να συσπειρωθούν η Σοβιετική Ένωση και οι δυτικές δυνάμεις σ' έναν αντιχιτλερικό συνασπισμό.

Ο Τύπος για τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο (εφημ. ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ) II

- Στις κατεχόμενες από τη χιτλερική Γερμανία χώρες ξεδιπλώθηκε ο αντιφασιστικός απελευθερωτικός αγώνας των λαών για εθνική ανεξαρτησία, για δημοκρατία και κοινωνική πρόοδο.
- Αποτέλεσε την αρχή για τις θυελλώδεις επαναστατικές μεταπολεμικές εξελίξεις. Στην πορεία του μεταπολεμικού επαναστατικού προτσές, που ήταν το άμεσο επακόλουθο του αντιφασιστικού αγώνα των λαϊκών μαζών, συνολικά 11 χώρες προσανατολίστηκαν σε μια άμεση εγκατάλειψη του ιμπεριαλιστικού συστήματος.

Ο Τύπος για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (εφημ.ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ) III

- Σε χώρες, όπου οι μάζες του λαού μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο δεν θέλησαν μόνο να διορθώσουν το καπιταλιστικό σύστημα, αλλά και να το ξεπεράσουν, ξέσπασαν σφοδροί ταξικοί αγώνες γύρω από τον πολιτικό και κοινωνικό προσανατολισμό της χώρας. Αυτό ισχύει με τη μια ή την άλλη μορφή για όλες τις νεαρές λαϊκές δημοκρατίες.
- Ας αναλογιστούμε μόνο τους ταξικούς αγώνες στην Τσεχοσλοβακία, που κορυφώθηκαν το 1948. Ή ας θυμηθούμε την Πολωνία.
- Ειδικά το παράδειγμα της Πολωνίας δείχνει σε ποια όξυνση έφθασαν οι συγκρούσεις.

Αναδρομή Ι

- Στην Πολωνία δρούσαν συνολικά, από το 1944 μέχρι το 1947, 1.364 παράνομες πολιτικές οργανώσεις και οπλισμένες ομάδες με περισσότερα από 90.000 μέλη. Στα χρόνια μεταξύ 1944 και 1948 αυτές οι πολιτικές στρατιωτικές παράνομες οργανώσεις διέπραξαν σε 54.800 περιπτώσεις αντικρατικές τρομοκρατικές ενέργειες.

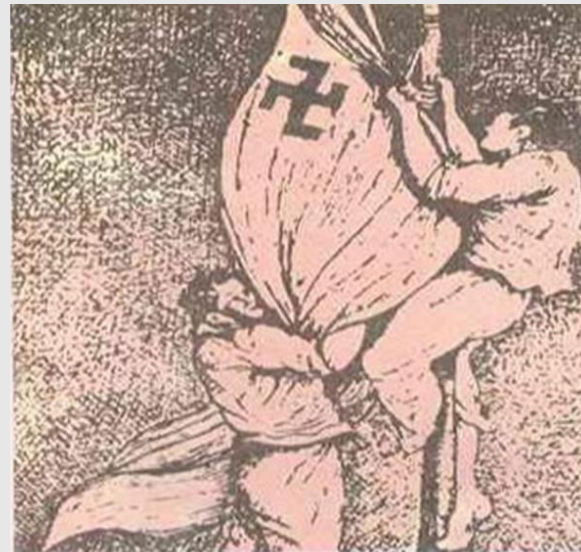
Αναδρομή II

- Ο απολογισμός αυτής της αντεπαναστατικής τρομοκρατίας είναι 17.152 δολοφονίες, 6.124 επιθέσεις σε δημόσια ιδρύματα και υπηρεσίες, 1.030 σαμποτάζ σε σιδηροδρόμους και γέφυρες κλπ.

Ελλάδα και Β΄ ΠΠ Ι

- Τον Απρίλιο του 1941 οι Γερμανοί εισβάλλουν στην Ελλάδα και καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος της.

Ελλάδα και Β΄ ΠΠ II

- Συγχρόνως, οι Βούλγαροι, με την άδεια των Γερμανών, καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την Ανατολική Μακεδονία και τη Θράκη.
- Η χώρα διαιρείται σε τρεις ζώνες κατοχής: τη γερμανική (Θεσσαλονίκη, Λήμνος, Λέσβος, Χίος, το μεγαλύτερο μέρος της Κρήτης, Μήλος, Αίγινα, Σαλαμίνα, το αεροδρόμιο Τατοΐου και Ελληνικού, Κηφισιά, Χαλάνδρι, Εκάλη, Ελευσίνα, λιμάνι του Πειραιά και σιδηρόδρομος Αθήνας-Θεσσαλονίκης).
- Την ιταλική (Πελοπόννησος, Ήπειρος, Θεσσαλία, Κυκλάδες, Σποράδες, Σάμος, Ιόνια νησιά και ανατολική πλευρά της Κρήτης),
- και τη βουλγαρική.

Ελλάδα και Β΄ ΠΠ (Βουλγαρία) I

- Η Βουλγαρία κατέλαβε επαρχίες ενός κράτους προς το οποίο δεν είχε κηρύξει τον πόλεμο, ούτε ήρθε σε εχθροπραξίες μαζί του, ούτε απηύθυνε οποιαδήποτε προειδοποίηση ή τελεσίγραφο διατυπώνοντας κάποια αξίωση.

Ελλάδα και Β΄ ΠΠ (Βουλγαρία) II

- Σιωπηρά, ακολουθώντας τα γερμανικά στρατεύματα, ο βουλγαρικός στρατός, με πλήθος διοικητικών αρχών, εγκαταστάθηκε μέχρι τον ποταμό Στρυμόνα.
- Επίσης και η επίσημη ελληνική κυβέρνηση, στην Αθήνα αρχικά, στο εξωτερικό έπειτα, τηρούσε τυπική σιωπή απέναντι στη βουλγαρική εισβολή επί δυόμισι μήνες περίπου και μόνο στις αρχές Ιουλίου θα κηρύξει τον πόλεμο κατά της Βουλγαρίας.
- Στο πλαίσιο των ενεργειών αυτών εγκαταστάθηκαν στη χώρα δεκάδες χιλιάδες Βούλγαροι έποικοι οι οποίοι, όπως και ο υπόλοιπος βουλγαρικός στρατός, λυμαίνονταν τις ελληνικές περιουσίες. Χαρακτηριστικό της εκμετάλλευσης αποτελεί το γεγονός ότι οι Έλληνες χωρικοί καλλιεργούσαν τα χωράφια τους τα οποία είχαν παραχωρηθεί στους Βουλγάρους και έτσι ήταν αναγκασμένοι να πληρώνουν δυσβάσταχτους φόρους και για τις περιουσίες τους και για το εισόδημά τους.

Ελλάδα και Β΄ ΠΠ – Βουλγαρική κατοχή

- Η βουλγαρική κατοχή του τμήματος αυτού της χώρας, η τρίτη και σκληρότερη στα τελευταία τριάντα χρόνια, υπήρξε πολύ βίαιη και συνοδευόταν από την καταστροφική οικονομική απομύζηση αλλά και συστηματικές ενέργειες εκβουλγαρισμού του ελληνικού στοιχείου.

Βουλγαρική κατοχή

- Επίσης, δεν υπήρχε καμία μέριμνα από τις βουλγαρικές αρχές οι οποίες δεν έδειχναν το παραμικρό ενδιαφέρον για την τύχη του ελληνικού πληθυσμού.
Συνέπεια όλων αυτών ήταν η εμφάνιση φοβερής πείνας που αποδεκάτιζε τον πληθυσμό.
- Δικαίωμα στην παραγωγή είχαν μόνο οι Βούλγαροι, ενώ όσες φορές μερικοί Έλληνες αποκτούσαν προμήθειες πέραν του καθορισμένου τιμωρούνταν με φυλάκιση ή ακόμη και με θάνατο.

Ελλάδα και Β' ΠΠ

- Οι λόγοι αυτοί ανάγκασαν χιλιάδες κατοίκους της περιοχής να καταφύγουν στη γερμανική ζώνη της Θεσσαλονίκης.
- Σε όλη τη διάρκεια της Κατοχής έφτασαν εκεί πάνω από 25.000 με την προσδοκία ότι θα αντιμετωπίσουν καλύτερη μεταχείριση.
- Όσοι δεν τα κατάφεραν συλλαμβάνονταν και φονεύονταν από τις αρχές.

Εικόνες

- Στην υπόλοιπη Ελλάδα υπήρχε γερμανική διοίκηση.

Πολιτική Βουλγαρίας – Ιταλίας

- Η ιταλική διοίκηση υπάκουε στις εντολές των Γερμανών.
- Οι δύο κατακτητές φέρθηκαν στους Έλληνες με την ίδια και μεγαλύτερη σκληρότητα από αυτήν των Βουλγάρων, αν και οι Ιταλοί πολλές φορές υπήρξαν πιο ανεκτικοί.
- Χαρακτηριστικό και των τριών ήταν η αλόγιστη και χωρίς όρια εκμετάλλευση του ελληνικού πλούτου και η αδιαφορία για την απογύμνωση και την καταστροφή της ελληνικής οικονομίας.

Γερμανική Πολιτική

- Στις υπόλοιπες κατακτημένες ή ουδέτερες χώρες οι Γερμανοί ακολούθησαν την πολιτική της «λογικής εκμετάλλευσης» των πλουτοπαραγωγικών πηγών, επειδή συνήθως αυτό εξυπηρετούσε τα συμφέροντά τους.

Γερμανική Πολιτική (Οικονομία) I

- Στη Γαλλία, στο Βέλγιο, στην Ολλανδία, στη Δανία και στη Νορβηγία οι γερμανικές δυνάμεις χρησιμοποίησαν το υπάρχον οικονομικό παραγωγικό δυναμικό καθώς και τον νομισματικό μηχανισμό και προέβαιναν σε ενέργειες για τη διατήρηση του πληθωρισμού.
- Όταν η τεχνική αυτή δεν απέδιδε παρά μόνο ασήμαντα ή δευτερεύοντα αποτελέσματα, τότε το Ράιχ κατέφευγε στην αρπαγή και στη λεηλασία. Παράδειγμα τέτοιων χωρών αποτελούν η Ελλάδα και η Ουκρανία. Οι Γερμανοί είχαν δύο κύρια οικονομικά ενδιαφέροντα στην Ελλάδα: τις προμήθειες αγαθών και τα μεταλλεύματα.
- Υπήρχε μόνο ένα σημαντικό εργοστάσιο παραγωγής πυρομαχικών (Μποδοσάκη), αλλά αφού τα υλικά έπρεπε να εισαχθούν από τη Γερμανία, οι μηχανές του αποσυναρμολογήθηκαν και στάλθηκαν εκεί, ενώ τα κτίρια μετατράπηκαν σε χώρο επισκευών της Λουφτβάφε.
- Παρόμοια τύχη είχε και η υπόλοιπη ελληνική οικονομία.

Γερμανική Πολιτική (Οικονομία) II

- Σύμφωνα με τα κείμενα των σχεδίων της Χάγης του 1899 και των Βρυξελλών, αλλά και τον κανονισμό της Χάγης του 1907, όταν ένας στρατός καταλαμβάνει μια ξένη χώρα οφείλει να εξασφαλίσει τη συντήρησή του με τρόφιμα της πατρίδας του και να συμπληρώνει τις προμήθειές του, όταν αυτό χρειαστεί, από τους πόρους της κατεχόμενης χώρας υπό τον όρο να μην διαταράσσει δραματικά τη διατροφή του πληθυσμού.
- Οι δυνάμεις του Άξονα δεν τήρησαν αυτό τον κανόνα αλλά και ενήργησαν με τέτοιο τρόπο που έκαναν αδύνατη τη διατροφή των Ελλήνων με τα προϊόντα της χώρας τους.

Οικονομία Ι

- Μεταξύ της 1ης Μαΐου του 1941 και 15ης Οκτωβρίου του 1942 το Ράιχ αφαίρεσε κάθε χρήσιμο παραγωγικό εργαλείο και δεν έδωσε τίποτα, ή πολύ λίγα, σε ανταπόδοση καθιστώντας έτσι αδύνατη την ανάκαμψη της οικονομίας.
- Ολόκληρη η σοδειά κατασχέθηκε ως λεία πολέμου ή αγοράστηκε σε πολύ χαμηλές τιμές και μεταφέρθηκε στη Γερμανία. Όλα τα πολύτιμα για τις εξαγωγές αποθέματα σε λάδι, σταφίδα, καπνό, σύκα και ελιές κατασχέθηκαν με σκοπό πολλά από αυτά να θρέψουν τον γερμανικό στρατό της Βόρειας Αφρικής. Ακόμη και ελληνικό νερό στάλθηκε σ' αυτή την περιοχή.
- Μέχρι και εργοστάσια τροφίμων ίδρυσαν οι Γερμανοί, για να κονσερβοποιούν τα ελληνικά προϊόντα και να τα στέλνουν στην πατρίδα τους.

Οικονομία II

- Το γερμανικό οικονομικό επιτελείο έβλεπε τα ελληνικά μεταλλεύματα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.
- Υλικά όπως το χρώμιο, ο βωξίτης, το μαγγάνιο, ο μόλυβδος και το νικέλιο ήταν ζωτικής σημασίας για τα κράματα των πυρομαχικών και οι Γερμανοί ήλπιζαν ότι με τα μεταλλεύματα αυτά θα κάλυπταν ένα μεγάλο μέρος των αναγκών τους στον τομέα αυτό.
- Έτσι εξηγείται εξάλλου και η ενέργεια του Ράιχ να καταλάβει την πλούσια σε χρώμιο περιοχή της Θεσσαλονίκης, ενώ η υπόλοιπη Μακεδονία ήταν στα χέρια των Βουλγάρων.
- Πάντως, τα γερμανικά σχέδια στον τομέα αυτόν δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα, αφού η προσδοκώμενη παραγωγή δεν επιτεύχθηκε ποτέ και διότι πολλές ήταν οι δολιοφθορές και οι ανατινάξεις των ορυχείων από μέλη της Εθνικής Αντίστασης.

Οικονομία III

- Για τη διευκόλυνση των αγορών τους, οι δυνάμεις του Άξονα εξέδωσαν δικό τους νόμισμα τους πρώτους μήνες της Κατοχής.
- Οι Γερμανοί τα μάρκα κατοχής, οι Ιταλοί τη μεσογειακή δραχμή (στα νησιά του Ιονίου την ιονική δραχμή) και οι Βούλγαροι το επίσημο βουλγαρικό νόμισμα, το λέβα. Τα νέα νομίσματα δεν έφεραν καμία υπογραφή παρά μόνο τα στοιχεία της σειράς και τον αύξοντα αριθμό και δεν είχαν αξία εκτός Ελλάδος.
- Αφού τα χρησιμοποίησε για την αγορά μεγάλης ποσότητας αγαθών το Ράιχ τα αποσύρει τον Αύγουστο του 1941 και τα αντικαθιστά με ισοτιμία 60 προς 1 για το μάρκο και 1 προς 1 για τη μεσογειακή δραχμή.

Οικονομική Εκμετάλλευση (1/2)

- Ακόμη όμως και έτσι η Τράπεζα της Ελλάδος εξακολούθησε να τυπώνει ελληνικές δραχμές χωρίς αντίκρισμα, αφού τα αποθέματα χρυσού είχαν φυγαδευθεί, και τα έδινε στους κατακτητές είτε με τη μορφή αποζημίωσης είτε δανεισμού.
- Με τις ογκώδεις δεσμίδες δραχμών που έπαιρναν Γερμανοί και Ιταλοί, αγόραζαν σε χαμηλές τιμές τα προϊόντα της χώρας στους τόπους παραγωγής τους.
- Οι 763.000 χρυσές λίρες και τα 11.265 χρυσά φράγκα που διοχετεύθηκαν από την Τράπεζα του Ράιχ με ενέργειες του οικονομικού πληρεξουσίου Νόμπαχερ δεν ήταν αρκετά για να αποτρέψουν το οικονομικό χάος.

Οικονομική Εκμετάλλευση (2/2)

- Τον Ιούλιο του 1941 η ποσότητα των δραχμών σε κυκλοφορία έφτασε τα 24 δισεκατομμύρια δραχμές, τον Δεκέμβριο τα 49 δις, ένα χρόνο μετά τα 306 δις, τον Ιούνιο του 1943 τα 550 και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους τα 3,1 τρισεκατομμύρια.
- Τους τελευταίους μήνες της Κατοχής οι γερμανικές απαιτήσεις ανέρχονταν σε 50 δισεκατομμύρια ημερησίως, ενώ η κυβέρνηση τύπωνε περίπου 500 δις σε ημερήσια βάση. Μετά το τέλος του πολέμου η νομισματική κυκλοφορία έχει φτάσει στο ασύλληπτο ποσό των 7.305.500.000.000.000 δραχμών σε αντίθεση με τα 11 δισεκατομμύρια του 1940.

Ανθρώπινες απώλειες I

- Στην διάρκεια της γερμανικής κατοχής, που κράτησε σαράντα δύο μήνες, πέρασαν από τα γερμανικά εκτελεστικά αποσπάσματα και τουφεκίσθηκαν τριάντα οκτώ χιλιάδες εννιακόσιοι εξήντα Έλληνες (38.960).
- Σκοτώθηκαν από σφαίρες «αδέσποτες» και άλλα στρατιωτικής φύσεως «ατυχήματα» δώδεκα χιλιάδες εκατόν τρεις (12.103). Σκοτώθηκαν σε μάχες εβδομήντα χιλιάδες (70.000).

Ανθρώπινες Απώλειες II

- Πέθαναν από πείνα σ' ολόκληρη την Ελλάδα.
- Περίπου εξακόσιες χιλιάδες, ιδίως νέοι (**600.000**).
- Πέθαναν προτού γεννηθούν, κατά τη γέννα ή αμέσως μετά τριακόσιες χιλιάδες παιδιά από την ασιτία και τις κακουχίες των μανάδων τους, δηλαδή μία ολόκληρη γενιά (**300.000**). Θανατώθηκαν με τρόπο οικτρό σαράντα πέντε χιλιάδες Έλληνες στα γερμανικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Ανθρώπινες απώλειες III

- Σαράντα πέντε χιλιάδες άνθρωποι, για τους οποίους δεν μίλησε κανείς ποτέ, αφού ήταν Έλληνες, δηλαδή όντα δευτέρας επιλογής (45.000).
- Πέθαναν με τρόπο οικτρό επίσης εξήντα χιλιάδες Έλληνες, Εβραίοι το θρήσκευμα, για τους οποίους μίλησαν οι πάντες (60.000). Φυλακίστηκαν στους σαράντα δύο μήνες κατοχής διακόσιες χιλιάδες Έλληνες, εκ των οποίων οι περισσότεροι πέθαναν στην φυλακή ή αμέσως μετά την απελευθέρωσή τους (200.000).
- Προσβλήθηκαν από βαριές ασθένειες , έμειναν δια βίου ανίκανοι πάνω από ένα εκατομμύριο Έλληνες (1.000.000)!

Διάσκεψη Παρισίων

- Στην διάσκεψη των Παρισίων, που πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά το τέλος του πολέμου, οι εκπρόσωποι των «νικητριών» χωρών υπολόγισαν και καθόρισαν το ύψος των ζημιών που προκάλεσαν τα χιτλερικά στρατεύματα κατοχής στην Ελλάδα σε δεκατέσσερα δισεκατομμύρια δολάρια, με αγοραστική αξία του 1938.

Ετυμολογία: ιταλ. fascio=δέσμη, δεμάτι, συνένωση, fascismo

- Ο κλασικός ιστορικός του φασισμού – στην ιταλική του εκδοχή – Gioacchino Volpe γράφει μεταξύ άλλων: «Το φασιστικόν κίνημα, το οποίο, καθ' όλον το 1919 και μέγα μέρος του 1920, δεν είχε σημειώσει μεγάλα προόδους και ολίγον μόνον είχαν εξέλθει από τα μεγάλα αστικά κέντρα, όπου άλλωστε προσέκρουεν επί εργατικών μαζών, αίτινες έμενον σταθεραί εις τα παλαιά των πλαίσια και δεν ήσαν πολύ προσιταί εις τας επικλήσεις του, ήρχισε να ευρίσκη εις την ύπαιθρον διέξοδον, αξιόλογον πεδίων δράσεως και πειραματισμού, στερεόν στήριγμα και την προοπτικήν μελλοντικών δυνατοτήτων, τας οποίας ίσως δεν είχαν σκεφθεί οι πρώτοι οργανωταί του. Και ετροφοδοτήθη το κίνημα τούτο τόσο από τους ποικίλους εχθρούς του σοσιαλισμού, όσον και από ανθρώπους που έως τότε είχαν πιστεύσει εις τον σοσιαλισμόν, τώρα όμως ήρχισαν να τον εγκαταλείπουν και ν' ακολουθούν άλλας σημαίας και άλλους σημαιοφόρους».

Φασισμός I

- Τον αστικό χαρακτήρα του φασισμού τον παραδεχόταν ανοικτά ένας από τους επιφανείς ιδρυτές του, ο Ιταλός δικτάτορας Μπενίτο Μουσολίνι, ο οποίος στο μανιφέστο του για «Το δόγμα του Φασισμού» έγραφε, μεταξύ άλλων, αναφερόμενος στην αντίληψη των φασιστών για τη ζωή.
«Μια τέτοια αντίληψις της ζωής κάνει τον φασισμό ν' αρνείται απόλυτα αυτό το δόγμα που αποτελούσε τη βάση του ψευδο – επιστημονικού σοσιαλισμού ή μαρξισμού: Το δόγμα του ιστορικού υλισμού, κατά το οποίον η ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού δεν θα εξηγείτο παρά από τους αγώνες συμφερόντων μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων και από το μετασχηματισμό (αλλαγή) των μέσων παραγωγής...

Φασισμός II

- *Ο φασισμός πιστεύει ακόμη και πάντα στην αγιότητα και τον ηρωισμόν, δηλαδή σε πράξεις μέσα εις τας οποίας δεν δρα κανένα οικονομικό μοτίβο κοντινό ή μακρινό. Η άρνησις του ιστορικού υλισμού ...όταν στο βάθος δρουν κι εργάζονται αι ηθικαί κατευθυντήριοι δυνάμεις, συνεπάγεται τη διαρκή και αναπόφευκτον άρνηση της πάλης των τάξεων... και ιδιαίτερα της αρνήσεως της πάλης των τάξεων θεωρουμένης σαν παράγοντος επικρατούντος εις τας κοινωνικάς μεταβολάς».*

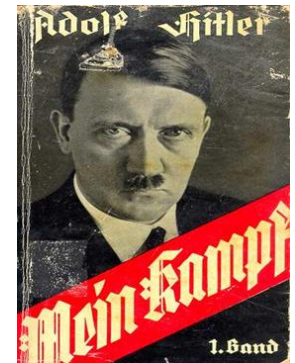
Φασισμός – Ερμηνείες / Προσεγγίσεις

- Ο Έλληνας απολογητής του φασισμού Γεώργιος Β. Πάμπουκας είναι εξίσου αποκαλυπτικός όταν γράφει: *«Εύκολον είναι να ευρεθούν αι ριζικά διαφοραί μεταξύ σοσιαλισμού και κομμουνισμού αφ' ενός και φασισμού αφ' ετέρου. Ο φασισμός εστηρίχθη επί της αστικής τάξεως, ο κομμουνισμός την κατέλυσεν. Ο κομμουνισμός πραγματοποίησε τον περιορισμόν του κεφαλαιοκρατισμού διά καταργήσεως της ιδιωτικής οικονομίας, ο φασισμός δι' οργανώσεως αυτής. Ο φασισμός διά των πολιτικών και οικονομικών θεσμών ους εισήγαγε επέτυχε την συνεργασίαν όλων των κοινωνικών τάξεων, ο κομμουνισμός την εξαφάνισιν όλων των τάξεων και την υποδούλωσιν των εις το προλεταριάτον...».*

«Ο Αγών μου»

- «Ο Αγών μου», «Mein Kampf» (Μάιν Καμπφ) στα γερμανικά, είναι ο τίτλος του μοναδικού βιβλίου που συνέγραψε ο Αδόλφος Χίτλερ. Ένα πολύ μέτριο έως κακό συγγραφικό πόνημα, δίχως δομή, με αφηρημένες σκέψεις και απόψεις, και πάνω απ' όλα εξαιρετικά δυσανάγνωστο. Στις 500 σελίδες του ο Χίτλερ προσπάθησε να εμφανίσει τον εαυτό του ως ιδεολόγο ηγέτη.
- Συνδυασμός αυτοβιογραφίας και πολιτικού маниφέστου, «Ο Αγών μου» είναι η Βίβλος του Εθνικοσοσιαλισμού και το αγαπημένο ανάγνωσμα των νοσταλγών του Ναζισμού.

«Ο Αγών μου» - Συγκείμενο

- Ο Αδόλφος Χίτλερ έγραψε το «Μάιν Καμπφ» στη φυλακή Λάντσμπεργκ της Βαυαρίας το 1924, όταν είχε καταδικαστεί σε πέντε χρόνια φυλάκιση με την κατηγορία της σύστασης συμμορίας και απόπειρας ανατροπής του δημοκρατικού καθεστώτος, μετά το «Πραξικόπημα της Μπυραρίας», όπως έμεινε στην ιστορία η πρώτη προσπάθεια των ναζί να καταλάβουν την εξουσία.
- Πρώτα το υπαγόρευσε στον συγκρατούμενό του Εμίλ Μόρις και στη συνέχεια στον Ρούντολφ Ες.
- Διαβάστε περισσότερα:
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dXLBQCxw_oJ:www.sansimera.gr/articles/114+&cd=2&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-a#ixzz29PUjQTOo

«Ο Αγών μου» - Προσέγγιση I

- «Ο Αγών Μου» συνοψίζει την αποτρόπαια ιδεολογία του Ναζισμού, που οδήγησε στις εκατόμβες των νεκρών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και στο Ολοκαύτωμα. Βαθύτατα αντισημιτικό, το βιβλίο επισείει σε κάθε ευκαιρία τον Εβραϊκό Κίνδυνο, κάνοντας λόγο για μία εβραϊκή συνομωσία με στόχο την παγκόσμια κυριαρχία.
- Εχθρός για τον Χίτλερ είναι και Κομμουνισμός, που έχει εβραϊκές ρίζες. Ως βασικό επιχείρημα για να ενοχοποιήσει τους Εβραίους για τα δεινά των Γερμανών χρησιμοποιεί τα «Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών», ένα αντισημιτικό κείμενο, κατασκευασμένο από τις μυστικές υπηρεσίες του τσάρου.

«Ο Αγών μου» - Προσέγγιση II

- Στο «Μάιν Καμπφ» ο Χίτλερ υιοθετεί τη θεωρία του Ζωτικού Χώρου (Lebensraum), σύμφωνα με την οποία ο γερμανικός λαός έχει ανάγκη νέων εδαφών, κυρίως προς Ανατολάς, για να εκπληρώσει την ιστορική αποστολή του.
- Διαβάστε περισσότερα:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dXLBQCxw_oj:www.sansimera.gr/articles/114+&cd=2&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-a#ixzz29PUtXx5j

«Ο Αγών μου» - Προσέγγιση III

- Ο Χίτλερ χωρίζει τους ανθρώπους αναλόγως της καταγωγής τους. Στην κορυφή βρίσκονται οι «Άρειοι» με τα ξανθά μαλλιά και τα γαλανά μάτια (Ο Χίτλερ είχε καστανά μαλλιά και γαλανά μάτια), ενώ στον πυθμένα κατατάσσει τους Εβραίους και του Τσιγγάνους. Πίστευε ότι οι εβραίοι προσπαθούν να αποτρέψουν την κυριαρχία της Άρειας φυλής, αλλοιώνοντας τα φυσικά της χαρακτηριστικά και πείθοντας τους ανθρώπους της να εγκαταλείψουν την υπεροχή τους, προς χάριν της ισότητας.

«Ο Αγών μου» - Προσέγγιση IV

- Ο Χίτλερ παρουσίαζε τον εαυτό του ως «Υπεράνθρωπο», διαστρέφοντας την έννοια αυτή, που συναντάμε στο έργο του Νίτσε «Τάδε έφη Ζαρατούστρα».
- Διαβάστε περισσότερα:
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dXLBQCxw_o0J:www.sansimera.gr/articles/114+&cd=2&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-a#ixzz29PV5Sm00

Συνοπτικά

- Για τον Χίτλερ η Δημοκρατία δεν εξυπηρετεί τα πραγματικά συμφέροντα του λαού. Συνεπώς χρειάζεται να καταργηθεί και να αντικατασταθεί με το σύστημα του «Γερμανικού Ηγετικού Κράτους», στο οποίο η εξουσία συγκεντρώνεται στα χέρια ενός ηγέτη, που υποτίθεται ότι εξυπηρετεί τα λαϊκά συμφέροντα.

«Ο Αγών μου» και η εποχή

- Ως την ανάληψη της εξουσίας από τους Ναζί το 1933, «Ο Αγών μου» είχε διαβαστεί από ελάχιστους. Μετά την ανάδειξη του Χίτλερ σε Καγκελάριο της Γερμανίας κυκλοφόρησε σε περισσότερα από 10 εκατομμύρια αντίτυπα.
- Έγινε μάθημα στα σχολεία, ενώ κάθε νέο ζευγάρι στη χιτλερική Γερμανία έπρεπε υποχρεωτικά να αγοράζει ένα αντίτυπο του βιβλίου.
- Διαβάστε περισσότερα:

webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dXLBQCxw_oJ:www.sansimera.gr/articles/114+&cd=2&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-a#ixzz29PVLVro6

Δικαιώματα του βιβλίου

- Ο Χίτλερ κράτησε μέχρι τέλους τα δικαιώματα διανομής του βιβλίου του, θησαυρίζοντας, μήνυσε με επιτυχία μάλιστα, έναν αμερικανό εκδότη που είχε προσπαθήσει να το κυκλοφορήσει σε αγγλική μετάφραση.

Δικαιώματα του βιβλίου - Σήμερα

- Στις μέρες μας το εκδοτικό δικαίωμα του «Μάιν Καμπφ» κατέχει, ως τις **31 Δεκεμβρίου** 2015, η κυβέρνηση του κρατιδίου της Βαυαρίας.
- Ο μοναδικός κληρονόμος του Χίτλερ, ο μικρανεψιός του Πέτερ Ράουμπαλ, έχει αποποιηθεί των σχετικών δικαιωμάτων.
- Η κυβέρνηση της Βαυαρίας, σε συμφωνία με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση του Βερολίνου, απαγορεύει την έκδοση του βιβλίου στη χώρα και βάζει εμπόδια στις διεθνείς εκδόσεις του.
- Διαβάστε περισσότερα:
webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:dXLBQCxw_o0J:www.sansimera.gr/articles/114+&cd=2&hl=el&ct=clnk&gl=gr&client=firefox-a#ixzz29PVeVPrm

Στάση απέναντι στο βιβλίο I

- Η έκδοση και η κυκλοφορία στην Αλβανία του βιβλίου του Αδόλφου Χίτλερ, του "Μάιν Καμπφ" (Ο αγών μου) προκάλεσε καταιγίδα αντιδράσεων και πυροδότησε αντιπαράθεση για το εάν θα πρέπει το βιβλίο να διατίθεται στο κοινό.
- Το "Μάιν Καμπφ" έχει απαγορευτεί σε ορισμένες χώρες, περιλαμβανομένης και της Γερμανίας, όπου η πολιτεία της Βαυαρίας έχει κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα του βιβλίου.

Στάση απέναντι στο βιβλίο II

- *"Γνωρίζω πολύ καλά για την ελευθερία της έκφρασης και ότι στις μέρες μας δημοσιεύονται τα πάντα. Όμως, το βιβλίο αυτό δεν θα πρέπει να κυκλοφορήσει",* είπε ο Ντριτέρο Άγκολι, πρώην πρόεδρος του Συνδέσμου Αλβανών Συγγραφέων και Καλλιτεχνών.
- Η αλβανική κυβέρνηση επέβαλε στον εκδοτικό οίκο Belina H Publishing πρόστιμο 750 ευρώ για παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων και το υπουργείο πολιτισμού της Αλβανίας άσκησε προσφυγή στα δικαστήρια. Ωστόσο, οι αρχές δεν έχουν ζητήσει δικαστική απόφαση για την κατάσχεση του βιβλίου.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, Βαμβακίδου Ιφιγένεια. **«Νεότερη και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία»**. Έκδοση: 1.0. Κοζάνη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.uowm.gr/courses/NURED292/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

